מכשפה לא תחיה וכתיב יכל שוכב עם בהמה מות יומת כל שישנו בכלל כל שוכב

עם בהמה ישנו בכלל מכשפה לא תחיה:

ר"א אומר אף על הכלאים: מנה"מ אמר

שמואל דאמר קרא יאת חקתי תשמרו

חוקים שחקקתי לך כבר יבהמתך לא תרביע כלאים ושדך לא תזרע כלאים יימה

בהמתך בהרבעה אף שדך בהרכבה מה

בהמתך בין בארץ בין בחוצה לארץ אף

שדך בין בארץ בין בחוצה לארץ אלא

מעתה ואת משפטי

חקים שחקקתי לך כבר התם ושמרתם את

חקותי דהשתא הכא את חקותי תשמרו

חקים דמעיקרא תשמרו: א"ר יהושע בז

קרחה כו': אמר רב אחא בר יעקב יאינו

חיים עד שיברך שם בן ארבע אותיות

לאפוקי בן שתי אותיות דלא פשיטא יכה

יוםי את יוםי תגן מהו דתימא מילתא

בעלמא הוא דנקם קמ"ל איכא דאמרי

אמר רב אחא בר יעקב ש"מ שם בן

ארבע אותיות נמי שם הוא פשימא יכה

יוםי את יוםי תנן מהו דתימא עד דאיכא

שם רבה ומילתא בעלמא הוא דנקט קמ"ל:

נגמר הדין כו': יעומדין מנלן א"ר יצחק

בר אמי דאמר קרא זואהוד בא אליו והוא

יושב בעליית המקרה אשר לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלהים לי אליך ויקם מעל

הכםא והלא דברים קל וחומר ומה עגלון

מלך מואב שהוא נכרי ולא ידע אלא

בכינוי עמד ישראל ושם המפורש על אחת

כמה וכמה יקורעין מגלן דכתיב יויבא אליקים בן חלקיהו [וגו'] ושבגא הסופר ויואח בן

אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי בגדים ויגידו

לו את דברי רבשקה: "לא מאחין: מנלן

א"ר אבהו אתיא קריעה קריעה כתיב הכא

קרועי בגדים וכתיב התם יואלישע רואה והוא

מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא

ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים יממשמע שנאמר ויקרעם לשנים איני יודע שהן קרעים ומה ת"ל קרעים מלמר

שהן קרועים לעולם ת"ר פיאחר השומע

ואחד שומע מפי שומע חייב לקרוע יוהעדים

אין חייבין לקרוע שכבר קרעו בשעה

ששמעו וכי קרעו בשעה ששמעו מאי הוי הא קא שמעי השתא לא ס"ד דכתיב יויהי

כשמוע המלך חזקיהו (את דברי רבשקה)

ויקרע את בגדיו המלך חזקיהו קרע והם

לא קרעו אמר רב יהודה אמר שמואל

"השומע אזכרה מפי העובד כוכבים אינו

מומר ישראל מומר יחייב לקרוע וא"ת רבשקה ישראל

היה ואמר רב יהודה אמר שמואל אין

קורעין אלא על שם המיוחד בלבד לאפוקי

מלכים הל"וז וטוש"ע יו"ד סימן רצו סעיף א ב] [וסי׳ רלה סעי' ב גן: קשו ב מיי פ"ב מהלי

עכו"ם הל"ח ופ"ח מהלכות אבל הל"א סמג לאוין טו ועשין ב טוש״ע יו"ד סיתן שת סעיף א: קיח ד מיי פ"ב מהלי עכו"ס הל"ח ופ"ט

שו"ע שם סעיף לו: קים ה מיי׳ פ״ב מהלי טכו"ם הל"ח ופ"ט מהלכות אבל הל"ג סמג שם :טוש"ע שם סעיף לט

קר ו ז ח ט מיי' פ"ב מהלי עכו"ם הל"י ופ"ט מהלכות אבל הל"ו ז ח טוש"ע שם סעיף לו: קבא י מיי׳ פ"כ מהלי עדות הל"ד סמג עשין קז טוש"ע חו"מ סימן כח סעיף י בהג"ה וע"ש:

מכשפה לא החיה וכל שוכב עם בהמה. סמוכין הן בפרשת ואלה הקים שחקקתי לך בבר. תימה תיתסר נמי כלאים מהכא קשו א מיי פיע מהלי דכתיב בהאי קרא בגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך ועוד קשה למה לי את חקותי תיפוק ליה מדכתיב למינהו במעשה בראשית באילנות ובבהמה דבפ׳ אלו טריפות (חולין דף ס: ושם.)

משמנו דאי הוה כחיד למינהו בדשאים ה"ם דחסירי בני נח להרכיב שני עכו"ם הלכה ו: דשאין זה על זה וע"ק הא דאמרינן קיו ג מיי פ"ב מהלכות ס"פ הפרה (ב"ק דף נה. ועם) המרביע שני מינים שבים לוקה אתיא למינהו למינהו מיבשה תיפוק ליה מדכתיב למינהו בגופייהו ומפר״ת דאי לאו את חקותי ה"א למינהו לאו מהלכות אבל הל"ז טור לאיסור כתיב ואי לאו למינהו ה״א את חקותי שחקקתי לך כבר במרה והא דפריך אלא מעתה ושמרתם את חקותי אע"ג דלא מוקמינן האי בבני נח אלא משום דאשכחן למינהו במעשה בראשית פריך שפיר דדילמא כי היכי דהאי לא קאי אבני נח האי נמי לאו אבני נח קאי וא"ת כיון דלא מחייבי רבנו אבני נח לא בהרבעה ולא בהרכבה אלמא לא דריש למינהו אם כן אתי סוגיא דפרק הפרה ודאלו טריפות לא כרבנן וי"ל דנהי דלא דרשו רבנן למינהו גבי בני נח משום דלא כתיב בלווי דאדם גבי ישראל דרשינן כיון דחשכחן דנצטוו ישראל על הכלאים ונפקא מינה לענין דגים אי נמי לא הוה אסרינן הרכבה באילנות בישראל מדרש מה בהמתך בהרבעה אף שדך בהרכבה דלא הוה מפקינן קרא ממשמעותיה דכתיב לא תזרע אי לאו דאשכחן כבר למינהו במעשה בראשית וניחא השתא דמילתא דשמואל דמייתי הכא דחקותי שחקקתי לר כבר איתא נמי בשילהי פ״ק דקדושין (דף לט.) ואתי אפילו כרבנן והשתא ההוא דהרכיב שני דשאים דפרק אלו טריפות (חולין דף ס. ושם) לרבנו קמיבעיא ליה אע"ג דמתני' היא בפ"ק דכלאים [מ"ז] אין נוטעין ירק בירק מ"מ קמיבעית ליה חי חשיבי ליה דשחים כמאן דכתיב בהו למינהו משום דאסכים רחמנא על ידייהו לאסור בחו"ל כמו הרכבת אילן מדרשא דשמעתין: חקותי רחשתא. מה שהקשה

בקונטרס מדכתיב גבי שביעית ויובל את משפטי תעשו ואת חקותי תשמרו לא דק דלא כתיב הכי אלא בפרשת בהר סיני כתיבי ועשיתם את חקותי ואת משפטי תשמרו והא קרא דאייתי בקונטרס בפרשת אחרי מות גבי עריות כתיב ושפיר מ"ל שחקקתי לך כבר דבני נח נצטוו על העריות ואע"ג דהאי קרא דפריך מיניה הש"ס ושמרתם את חקותי התם נמי כתיב מכל מקום מסתבר דבכל התורה איירי דמסיים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם:

אתיא קריעה קריעה. מימה לבפ"ב למו"ק (דף כ: ושס) דיליף קריעה מעומד מדכתיב ויקס איוב ויקרע נילף נמי דלא מאחין קריעה מהכא:

המלך קרע. מימה היאך אמרו למלך מה ששמעו בפירוש הא גבי עדים תון (לעיל דף נו.) כל היום היו דנין את העדים בכינוי:

המשפטים: את חקתי תשמרו. כשהוהיר ישראל בסיני בהמתך לא תרביע וגו' פתח בהו קרא את חקותי תשמרו מה שלא פתח כן בשאר מקומות שמע מינה הכי קאמר להו את חקותי שחקקתי כבר

לבני נח תשמרו ואלו הן בהמתך לא תרביע כלאים אבל על חרישת שור וחמור לא הזהרתים: שדך לא תורע כלאים. וזריעה זו אינה זריעה ממש דלא נצטוו בני נח על כלאי הכרם אלא שלא להרכיב האילן על שאינו מינו דלה מזרע דומיה דלה מרביע מה בהמה בהרבעה דבר המסויים על דבר המסויים: מה בהמה בין בארן בין בחו"ל. דחובת הגוף שאינה תלויה בחובת הארץ נפקא לן בקדושין (ד׳ לו.) דנוהגת אפילו בחו"ל: אלא מעתה ושמרתם את החותי. דכתיב בכל התורה כולה הכי נמי דנצטוו בני נח עליהם: הכא כחיב את חקותי משמרו. דהקדים חקים למלות שמירה דמשמע חקים דמעיקרא. ואע"ג דגבי שביעית ויובל כתיב נמי את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרוי) דהקדים נמי חקים למצות שמירה התם כיון דרישה דקרא כתיב את משפטי תעשו ארחיה למיכתב ואת חקותי תשמרו: שם בן ארבע אומיום. עם הוא ולא בעינן שם המפורש בן ארבעים ושתים אותיות: ושם המפורש. כלומר שם המיוחד: קרועי בגדים. על גדופין ששמעו מפי רבשקה כדכתיב (מלכים ב יט) אשר שלחו מלך אשור [אדניו] לחרף אלהים חי: והעדים. בשעה שמעידין בפירוש מה ששמעו אינן חייבין לקרוע: הא שמעו השתח. מפי עלמן: השומע חוכרה. ברכת השם מפי העובד כוכבים אינו חייב לקרוע: וא"ת. הרי קרעו על רבשקה ישראל מומרי היה: בומן הוה. שאנו בגלות ואין אימת ב"ד מוטלת עליהם לדון חייבי מיתות: נחמלא כל הבגד קרעים. לפי שהדבר תדיר לפי שאין מתיראין מב"ד: מי גמירי. עובדי כוכבים שם המיוחד כל כך שמקללין בו תמיד דקאמר נתמלא כל הבגד כולו קרעים: אלא לאו בכנוי. תדיר. ובזמן הזה הוא דלא קרעינן משום דנתמלא כל הבגד וכו׳ אבל בזמן ב"ד קורעין על עובד כוכבים ואכנוי: ומעלה הוא דעבוד רבנו. בדיני ממונות ודיני נפשות שהלריכו כל העדים לפרש עדותן: הכח. בברכת השם דלא אפשר לפרש מפני כבוד השם: אוקמוה אדאורייתא. וקטלינן ליה בהאי עדות: דאי סלקה דעתך. בעלמה פסול עד שיפרשו כולם: אטו הכא משום דלא אפשר קטליגן ליה לגברא. בלא העדאת עדים: כר' עקיבא. במסכת מכות (ד׳ ה.) דמקים שלשה לשנים דאם נמצא שלישי קרוב או פסול עדות של כולן בטלין הלכך בדקינן ליה בהדייהו דאי מתזם או מתכחש מבטלין לסהדותייהו:

כינוי דלא ופליגי דרבי חייא בתרוייהו דאמר רבי חייא השומע אזכרה בזמן הזה אינו חייב לקרוע שאם אי את,ה אומר כָן נתמלא כל הבגד קרעים ממאן אילימא מישראל מי פקירי כולי האי אלא פשימא מעובד כוכבים ואי שם המיוחד מי גמירי "אלא לאו בכינוי ושמע מינה בזמן הזה הוא דלא הא מעיקרא חייב

שמע מינה: השני אומר אף אני כמוהו: אמר ר"ל שמע מינה אף אני כמוהו כשר בדיני ממונות ובדיני נפשות ומעלה הוא דעביד רבנן והכא כיון דלא אפשר אוקמוה רבנן אדאורייתא דאי ס"ד פסול הכא משום דלא אפשר קמלינן לגברא': והשלישי אומר אף אני כמוהו: סתמא סכר"ע דמקיש ג' לשנים:

 ל) קידושין לט., ב) [מו"ק כב: כו. ע"ש ל"ע],
ג) [מו"ק שס], ד) [בס"ל: משומד], ה) [מכות ה:], 1) [עי מוס׳ ד״ה חקותי], ו) בק"ח: משומד,

תורה אור השלם 1. מְכַשַּׁפָה לֹא תְחַיֶּה:

שמות כב יו 2. כל שכב עם בְּהֵמָה 3. אֶת חֻקֹּתֵי תִּשְׁמֹרוּ אַת זְּקְתֵּי הַשְּמֵרוּ בְּלְאֵים שְׁדְךָ לֹא תַּרְבִּיע בַּלְאֵים וּבְגֶּר בּלְאִים שַׁעְטְנֵו לֹא יַעֲלֶה עְּלִיךְּי ויקרא יט יט ויקרא יט יט וויקרא יט יט וויקרא יט יט ר. ושְׁמַרְתָם אֶת זְקֹתִי

יָּאֶת מִשְׁפְּטֵי אֲשֶׁר יַּעְשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַיּ בְּהֶם אֲנִי יין היקראי ההר 5. וְאָהוּר בָּא אַלִּיו וְהוּא ישׁב בַּעֻלִּיִת תַּמְּקְרָה אָשֶׁר לוֹ לְבַדּוֹ וְיֹאמֶר אַהוּד דְּבַר אֱלֹהָים לִי אַלִיךְּ וִיְּקָם מַעַל הַבַּפָּא: שופטים ג כ

שופטים ג.כ. 6. וַיְּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן חַלְקָיָה אֲשֶׁר עֵל הַבִּיִת וְשֶׁבְנָא הַספַר וְיוֹאָח בֶּן אָסָף הִמּוֹבִּיר אֶל חִוְקִיְּהוּ ֶּדְּוֹ בִּבְּיְבִּים וַיַּגְּדוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגְּדוּ רברי רב שקה:

מלכים ב יח לז מְצַעֵּק אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפְּרָשִׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹדְ וַיִּחֲוֹק בִּבְגָדִיו ייקרעם לשנים קרעים: מלכים ב ב יב מלכים ב ב יב גיְהִי כִּשְׁמֹע הַמֶּלֶךְ. 8. וַיְהִי כִּשְׁמֹע הַמֶּלֶךְ

חוקיהו ויקרע את בגדיו וַיִּתְבַּט בַּשְּׂק וַיְּבֹא בֵּית זְיָּרָ מלכים ב יט א זְיָּ: מלכים ב יט א

מוסף רש"י

חקים שחקקתי לך כבר. מדלא כתיב ושמרתם את חקתי, משמע את חקתי אשר מעולם משמרו. מלמד ואלו הן החקים בהמתך לא מרביע שדך לא חזרע, ואיזו זריעת כלאים שאני אומר שחקקתים לך כבר, דומיא והעדים אין חייבין לקרוע. נשעה שמעידין לפני ב"ד פלוני נירך את